

Tömbekilerden istihlâk vergisi alınıp alınmayacağıının tefsiri hakkında 3/504 numaralı Başvekâlet tezkeresi ve İktisat Maliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları

T. C.
Başvekâlet
Muamelat Müdürlüğü
Sayı: 6/3302

24 - 9 - 1930

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Tömbekilerden istihlâk vergisi alınıp alınmayacağıının tefsiren halli hakkında Maliye Vekâletinden yazılan tezkerenin sureti leffen takdim kılınmıştır.

Muktazasının ifa ve neticesinin iş'arına müsaade buyrulması rica olunur efendim.

Başvekil
İsmet

Başvekâlet Yüksek Makamına

1499 numaralı gümrük tarife kanununa merbut cetvelin tertibi esnasında, muamele vergisi müstesna olmak üzere, gümrükler vasıtasile cibayet olunan vergi ve resimler ilga edilerek bunların cümlesi gümrük resmi namı altında birleştirilmek ve o suretle tahsil olunmak esası kabul edilmiş ve bu da mezkûr kanunun esbabı mucibe mazbatasında zikredilmiştir.

Netekim; prinç, şeker, kahve, çay, yağ, sabun ve petrol müştakkatı kısımlarında istihlâk ve inhisar resimlerinin gümrük resmine ilâve edildiğinden bunlardan ayrıca istihlâk resmi alınmadığı gibi diğer gümrük resmine ilâve edilen ve gümrük kanununun 31inci maddesinde ilga maksadile tadat olunan kanunlar ile mevzu bu gibi resimler elyevm alınmamaktadır.

Yeni tarife projesini tetkik eden Muhtelit ve Bütçe Encümenlerinde istihlâk ve inhisar resimleri mevzu bahs olmuş ise de tömbekilerin beher kilosundan kırk kuruş istihlâk resmi alınacağına dair olan 295 numara ve 11-1- 1339 tarihli avans kanununun 13 üncü maddesinin ipka veya ilga edileceğine dair müzakere cereyan etmemiştir. Tömbekilerin eski gümrük tarifesi mucibince beher kilosundan elli lira gümrük resmi ve beher kilosundan 40 kuruş ta istihlâk resmi ki ceman yüz kilosundan 90 lira resim alınmakta iken yeni tarifede 180 lira alınması evvelce alınmakta olan gümrük resmine, beher kiloda alınmakta olan istihlâk vergisinin zam ve ilâve edildiğini göstermektedir.

Encümenlerin esbabı mucibe mazbatalarında, istihlâk ve inhisar resimlerinin kalkacağı bahsedilmesi ve tarife kanununun arzolunan 31 inci maddesinde inhisar resimlerinin ve tarih ve numara zikrile istihlâk vergisinin kaldırıldığı sarahaten gösterilmiş ve filen tömbekilere ait 40 kuruş istihlâk vergisinin gümrük resmine zam edilmiş olmasına göre, mülga kanunlar meyanında bu resmin müstenidi bulunan maddei kanuniyenin zikredilmemesi ipka kastile değil bir zuhule müstenit bulunduğu anlaşılmıştır. Maahaza diğer inhisar kanunları gibi bu da başlı başına bir kanun olması itibarile ilga edildiği sarahaten zikredilmediğinden keyfiyetin tefsiren halli lüzumunun Büyük Millet Meclisine arzına müsaadei devletlerini rica eylerim efendim.

Maliye Vekili
Ş. Saracoğlu

İktisat Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
İktisat Encümeni
Karar № 3
Esas № 3/504

23 - XI - 1930

Yüksek Reisliğe

Tömbekilerden istihlâk vergisi alınıp alınmayacağına tefsirine dair olan Baş Vekâlet tezkere-sile Maliye Encümeninin evvel emirde encümenimizin mütaleası alınması kaydile tanzini eyle-diği mazbata Encümenimizce tetkik ve müzakere olundu.

Maliye Vekâletinin esbabı mucibesinde tafsilâtile beyan edildiği veçhile 1499 numaralı gümrük tarife kanununa merbut tarifinin tertip ve tesbiti esnasında gümrüklerde cibayet edilmekte olan bilumum resim ve vergilerden muamele vergisinden gayri olanların bir araya toplatılarak yalnız bir isim altında ve bir resim halinde alınması esası takip edilmiş ve bilcümle eşyaya konulan tarife rakamları da ona göre vazedilmişti. Bu meyanda henüz memleketimizde istihsal edilmeyipte tecrübe devresini geçirmekte olan ve satışı hükümet inhisarı altında bulunan tömbekiye de memleketimizde müstakbel ziraat ve inkişafım temin maksadile evvelce alınmakta olan gümrük ve istihlâk resimlerinin yekûnuna nazaran yüzde yüz derecesinde bir resim tesbit olunmuştu. Rusumu mania derecesinde olan bu rakam tecrübesi yapılmakta ve ümit verici neti-celer göstermekte olan memleketimiz tömbeki ziraatının inkişaf ve terakkisine esasen kafi bir derecede olduğundan kilosuna kırk kuruş hesabı ile ayrıca bir de istihlâk vergisi alınmasına lüzum olmadığına Encümenimizce karar verilmiştir.

Yalnız meselenin tefsir ile hallinin mümkün olamayacağını derpiş eden Encümenimiz tömbekilerin ithalâtında beher kilosundan 40 kuruş alınmasına dair olan 11 - kânunusani - 1340 tarihli ve 295 numaralı avans kanununun 13 üncü maddesinin lağvedildiğinin zühulen kon-madığı beyan edilen gümrük kanununun hükümden sakit kanunlardan bahsolunan 31 inci maddesi meyana ithali ve binaenaleyh buna dair ayrıca bir hükmün kesbi kanuniyet etmesi iktiza edeceğine kanaat getirmiş ve o yolda müzeyyel bir madde kanuniye lâyihası hazırlamıştır

Maliye Encümenine iadeten tevdi olunmak üzere Yüksek Reisliğe takdim kılındı.

İktisat Encümeni Reisi	M. Muharriri	Kâtip	Âza	Âza	
İzmir	Mardin		Konya	İstanbul	
M. Rahmi	Ali Rıza		A. Hamdi	A. Hamdi	
Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	
Manisa	Mardin	Yozgat	Adana	Manisa	Denizli
Yaşar	Nuri	Tahir	Kemal	M. Kâni	E. Aslan

Maliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Adliye Encümeni
Karar No 5
Esas No 3/504

27 - XI - 1930

Yüksek Reisliğe

Tömbekilerden istihlâk resmi alınıp alınmayacağına tefsiren halli hakkında Başvekâleti Celileden yazılan 3302 numaralı ve 24 eylül 1930 tarihli tezkere ile melfufu olan Maliye Vekâletinin tezkeresi sureti ve bu bapta İktisat Encümenin-den kaleme alınan mazbata ve madde kanuniye lâyihası, Maliye Vekâletinden da-

vet edilen memur da hazır olduğu halde, encümenimizde mütelea ve tetkik ve icabı müzakere olundu:

1499 numaralı ve 8 haziran 1929 tarihli gümrük tarife kanununun meriyetinden mukaddem alınmakta olan bilûmum istihlâk resimlerinin işbu kanun mucibince, gümrük resmine ithalen cibayet edilmesi esası kabul edilmişti. Halbuki gümrük kanununun 31 inci maddesinde ilgası tadat olunan kanunlar meyanında, tömbekiden istihlâk resminin alınmasını amir olan 295 numaralı ve 11 - I - 1339 tarihli avans kanununun 13 üncü maddesi her nasılsa zikredilmemiştir.

İktisat Encümeni keyfiyetin tashihini muvafık bulmuş ve fakat işin tefsiren halline imkân görmediğinden bir kanun lâyihası hazırlamıştır. İktisat Encümeninin müteleasına encümenimiz de iştirak etmektedir. Şu kadar ki İktisat Encümeninin hazırlamış olduğu kanun neşri tarihinden muteber olacağına nazaran, tömbeki istihlâk resminin gümrük tarife kanununun meriyete girdiği tarihten itibaren alınmasını temin için bir maddenin ilâvesini encümenimizin ekseriyeti muvafık görmüştür.

O suretle mezkûr lâyihai kanuniyeye bir madde ilâve edilmiştir. Bu baptaki evrak Bütçe Encümenine tevdi kılınmak üzere Yüksek Reisliğe arz olunur.

Mal. E. Rs.	M. M.	Kâtip	Âza
Samsun	Bayazıt	İstanbul	Kanunun makabline şumulü taraftarı de-
Ali Rana	İhsan	M.Ziya	ğilim. İktisat En. mazbatasına taraftarım.
Âza	Âza		Giresun
İzmir	Trabzon		Tahir
Kâmil	Şefik		

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe Encümeni

Mazbata No: 12

Esas No: 3/504

17 - XII - 1930

Yüksek Reisliğe

Tömbekilerden istihlâk vergisi alınıp alınmayacağıнын tefsiri talebine dair olup Encümenimize havale buyrulan 24 eylül 1930 tarih ve 6/3302 numaralı Başvekâlet tezkeresi ve merbutu Maliye Vekâleti esbabı mucibesi İktisat ve Maliye Encümenleri mazbatalarile birlikte Maliye Vekâleti Varidat Umum Müdürü Cezmi Bey hazır olduğu halde tetkik ve müzakere edildi.

Mülga tarife kanunu mucibince hariçten ithal olunan tömbekilerin beher yüz kilosundan alınan elli lira gümrük resmi 295 numaralı kanun mucibince beher kilo ya kırkar kuruş istihlâk resmi zammolunmak suretile cem'an doksan liraya baliğ olmuş iken 1499 numaralı yeni tarife kanunu ile mezkûr tömbekilerin beher kilosu 180 lira resme tabi tutulmuş ve İktisat ve Maliye Encümenlerinin mazbatalarında da izah olunduğu üzere tarife kanununun kabulünde; muamele vergisi müstesna olmak üzere bilûmum resim ve vergiler bir araya toplanarak yalnız bir isim altında ve bir resim halinde alınması esası takip olunarak bileümle esyaya konulan tarife rakamları ana göre vazedilmiş olmasına göre (295) numaralı kanunun 13 üncü maddesile hariçten ithal olunacak tömbekilere mevzu istihlâk resminin yeni tarife rakamlarına zamimeten istifasına mahal kalmamış ve maddei mezkûrenin ilgal meyanında zikredilmemesi zühulden münbais bulunmuştur. Binaenaleyh mezkûr 295 numaralı kanunun 13 üncü maddesinin ilgası hakkında Hükûmetçe teklif olu-

nup İktisat Encümenince kabul olunan lâyiha Encümenimizce de musip görülerek şekil ve ibare noktasından bazı tadilât ile kabul edilmiştir.

Maliye Encümenince işbu maddei kanuniyenin, tarife kanununun neşri tarihine ircaı maksadile ayrıca bir maddenin tedvinine lüzum gösterilmiş ise de alınan iza-hata göre tömbekilerin münhasıran Hükûmete merbut İnhisar İdaresi tarafından memleketimize ithal edilmekte olup efrada bir hak taallûk eylememekte olduğu cihetle bu kanunun makabline teşmili suretinde tedvinine lüzum görülmemiştir. U-mumî Heyetin tasvibine arz olunur.

Reis İstanbul <i>Fuat</i>	Reis Vekili Burdur <i>Vahit</i>	K âtip Giresun <i>M. Kâzım</i>	Âza Aydıın Mühendis <i>Mitat</i>	Âza Balıkesir <i>A. Şuuri</i>	Âza Erzurum <i>H. Aziz</i>
Âza Isparta <i>Mükerrem</i>	Âza Kırklareli <i>M. Nahit</i>	Âza Konya <i>Kâ. Hüsnü</i>	Âza Yozgat <i>S. Sırrı</i>		

İKTİSAT ENCÜMENİNİN TEKLİFİ

8 haziran 1929 tarih ve 1499 numaralı gümrük ta-rife kanununun 31 inci maddesine müzeyyel kanun lâyihası

MADDE 1 — 11 Kânunusani 1339 ta-rih ve 295 numaralı avans kanununun ha-riçten ithal olunan tömbekilerin beher ki-losundan ithalât resmine zamimeten 40 kuruş istihlâk resmi alınacağına dair olan 13 üncü maddesinin hükmü kaldırılmıştır.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarih-in-den muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun ahkâmının icrasına Maliye Vekili menfurdur.

MALİYE ENCÜMENİNİN TADİLİ

MADDE 1 — 1 teşrinievvel 1929 tari-hinden sonra ithal edilmiş olan tömbeki-lerden istihlâk resmi alınmayacaktır.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADILI

*295 numaralı kanunun 13 üncü maddesinin ilgasi
hakkında kanun lâyihası*

MADDE 1 — 11 kânunusani 1339 tarih
ve 295 numaralı kanunun 13 üncü madde-
si hükmü mülğadır.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihin-
den muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun hükmünü
icraya Maliye Vekili memurdur.

~~—————~~